

Ochrana velkých šelem v Evropě vyžaduje přeshraniční spolupráci

30.3.2026 - Martin Duľa | Mendelova univerzita v Brně

Tříletý mezinárodní projekt LECA přinesl nové poznatky o pohybu a ochraně vlků, rysů a medvědů v Karpatech a ukázal, že jejich budoucnost závisí na úzké přeshraniční spolupráci. Do výzkumu se zapojilo šest zemí, vědci monitorovali šelmy na území velkém více než 37 000 km² a testovali konkrétní opatření, která pomáhají snižovat konflikty s lidmi. Výsledky nyní shrnují metodiky, které si kladou za cíl zlepšit ochranu těchto druhů napříč Evropou.

Velké šelmy se pohybují na rozsáhlých územích, která daleko přesahují státní hranice, jež volně žijící živočichové přirozeně nerespektují, naproti tomu ochranná opatření naopak často ano. Zajištění dlouhodobého přežití velkých šelem v Karpatech proto vyžaduje spolupráci napříč celým regionem. Této výzvě se věnuje mezinárodní projekt LECA – Podpora soužití a ochrany velkých karpatských šelem, jehož závěrečná konference se konala ve dnech 16.–17. března ve Zvolenu na Slovensku.

Na konferenci se setkala a mělo možnost sdílet své zkušenosti téměř 150 odborníků, ochránců přírody, výzkumníků a zástupců vládních institucí z celé Evropy. Během posledních tří let projekt propojil partnery ze šesti zemí, včetně ministerstev, univerzit, orgánů ochrany přírody a nevládních organizací, s cílem posílit spolupráci a vyvinout praktická řešení pro monitoring velkých šelem, předcházení konfliktům s lidmi a boj proti trestné činnosti páchané na volně žijících živočiších.

„Velké šelmy neznají hranice. Pokud je chceme účinně chránit, musíme spolupracovat a sdílet znalosti napříč celým karpatským regionem,“ zdůraznil Martin Duľa, koordinátor projektu a zoolog z Ústavu ekologie lesa Mendelovy univerzity v Brně.

V průběhu projektu výzkumníci a výzkumnice kombinovali moderní monitorovací metody, včetně fotopastí, genetických analýz a GPS telemetrie. Celkem bylo rozmístěno více než 560 fotopastí na území přesahujícím 37 000 km². Vědecké týmy identifikovaly 108 jednotlivých zvířat a 27 z nich vybavily telemetrickými obojky. Díky tomu získali cenná data o jejich pohybu, velikosti domovských okrsků a chování.

Napříč Karpaty se projekt LECA zaměřil také na způsoby, jak podpořit soužití lidí a velkých šelem. V několika pilotních regionech týmy testovaly elektrické ohradníky, bezpečnější nakládání s odpady a další preventivní nástroje, které pomáhají snižovat ztráty hospodářských zvířat a udržet šelmy mimo obydlené oblasti. Tato praktická opatření byla realizována v klíčových přeshraničních oblastech – od Beskyd a Kysuc přes Tatry až po Východní Karpaty a Slovenský kras, s doplňkovými referenčními lokalitami v Rumunsku a Slovinsku.

Projekt propojil místní samosprávy, zemědělce, myslivce, ochranné organizace i pracovníky národních parků. Proběhlo více než 22 přeshraničních setkání s účastí přes 300 osob. Prostřednictvím 41 veřejných akcí a osmi krátkých vzdělávacích filmů se tisíce lidí v regionu dozvěděly více o roli vlků, rysů a medvědů v karpatském ekosystému i o významu poklidného soužití.

„Tyto aktivity ukazují, že soužití není jen teorie. Je to něco, co můžeme budovat v praxi, společně s komunitami, které žijí nejbližší divoké přírodě. Pokud lidé rozumějí chování velkých šelem a mají k dispozici praktické nástroje, lze konfliktům předcházet ještě dříve, než vzniknou,“ dodal Martin Duľa.

Poznatky shromážděné ve všech zapojených zemích byly nyní shrnuty do tematických metodických dokumentů zaměřených na monitorovací techniky, prevenci konfliktů a vyšetřování trestné činnosti proti přírodě. Tyto materiály podpoří orgány a odborníky v regionu při tvorbě koordinovanějších, vědecky podložených ochrannářských strategií.

Karpaty přitom nadále patří k nejvýznamnějším útočištím velkých šelem v Evropě a jejich ochrana je úzce spjata s pokračující přeshraniční spoluprací.

Projekt LECA

LECA - Podpora soužití a ochrany velkých karpatských šelem (duben 2023 až březen 2026) je mezinárodní projekt zaměřený na posílení ochrany velkých šelem v karpatském regionu. Navzdory právní ochraně čelí tyto druhy přetrvávajícím hrozbám, včetně pytláctví, fragmentace stanovišť, kolizí s dopravou, intenzivního využívání krajiny a rostoucích konfliktů mezi lidmi a divokou přírodou. Přístupy k monitoringu se navíc mezi jednotlivými zeměmi liší, což ztěžuje srovnávání dat a účinnou reakci na regionální úrovni.

Projekt LECA tyto výzvy řešil zavedením harmonizovaných, vědecky podložených monitorovacích metod, zlepšením postupů prevence konfliktů, podporou orgánů činných v trestním řízení v boji proti trestné činnosti proti přírodě a posílením přeshraniční spolupráce mezi ministerstvy, univerzitami, národními parky, nevládními organizacemi a místními aktéry.

Fotografie k využití (uvádějte zdroje)

Foto_zdroje:

konference_zvolen_01 zdroj WWF Slovensko

konference_zvolen_02 zdroj WWF Slovensko

medvedi zdroj TPN PL

projekt_logo zdroj Martin Duľa

vlci_01 zdroj Martin Duľa

vlci_02 zdroj Ústav ekologie lesa LDF MENDELU

foto_08 zdroj MENDELU

foto_09 zdroj MENDELU

[Více informací na webu projektu](#)

Projekt je podporován programem Interreg Central Europe a spolufinancován z Evropského fondu pro regionální rozvoj.

Kontaktní osoba pro více informací: Mgr. Martin Duľa, Ph.D., Ústav ekologie lesa, LDF MENDELU, martin.dula@mendelu.cz, +420 770 137 635

<https://mendelu.cz/ochrana-velkych-selem-v-evrope-vyzaduje-preshranicni-spolupraci>